

Številka: U-I-248/14-7
Datum: 28. 2. 2017

SKLEP

Ustavno sodišče je v postopku za preizkus pobude Almire Soršak, Slovenska Bistrica, ki jo zastopa Blaž Godec, odvetnik v Ljubljani, na seji 28. februarja 2017

sklenilo:

Pobuda za začetek postopka za oceno ustavnosti drugega odstavka 129.a člena Zakona o kazenskem postopku (Uradni list RS, št. 91/11) se zavrže.

OBRAZLOŽITEV

1. Pobudnica izpodbija drugi odstavek 129.a člena Zakona o kazenskem postopku (v nadaljevanju ZKP), ki določa, da je treba predlog za nadomestitev kazni zapora z eno od predvidenih alternativnih oblik prestajanja kazni zapora vložiti v petnajstih dneh po pravnomočnosti sodbe.¹ V svoji obširni vlogi pobudnica pojasnjuje, da ji je bila z obsodilno sodbo, ki je postala pravnomočna 28. 4. 2011, izrečena sedemmesečna kazen zapora. Kasneje ji je bila izvršitev kazni zapora večkrat odložena zaradi zdravstvenih težav, nazadnje do 14. 4. 2015. Dne 28. 5. 2014 je pobudnica vložila predlog za nadomestitev kazni zapora z delom v splošno korist oziroma podrejeno predlog za nadomestitev kazni zapora s hišnim zaporom. Sodišče je njen predlog zavrglo kot prepozna, pritožbeno sodišče pa je pritožbo zavrnilo.

¹ Izpodbijana določba se dobesedno glasi: "Predlog iz prejšnjega odstavka lahko v petnajstih dneh po pravnomočnosti sodbe vloži obsojenec, njegov zagovornik ali oseba iz drugega odstavka 367. člena tega zakona (predlagatelj)."

2. Pobudnica trdi, da je izpodbijana določba v neskladju z 2., 14. in 155. členom Ustave ter s 86. členom Kazenskega zakonika (Uradni list RS, št. 50/12 – uradno prečiščeno besedilo, 6/16 – popr., 54/15 in 38/16 – v nadaljevanju KZ-1). Kršitev 2. člena Ustave pobudnica vidi v tem, da je zakonodajalec z izpodbijano določbo sicer legitimno želel pospešiti postopek izvršitve pravnomočne sodbe, a je pri tem nesorazmerno posegel v pravice obsojencev. Enak cilj naj bi bilo tako mogoče doseči tudi z milejšimi ukrepi, npr. z možnostjo vložitve novega predloga v primeru spremenjenih okoliščin. Zakonodajalec naj bi ravnal tudi samovoljno in v nasprotju z načelom enakosti iz 14. člena Ustave, saj naj bi pri institutu nadomestitve kazni vse obsojence neupravičeno obravnaval enako. Po mnenju pobudnice bi moral različno urediti položaj tistih obsojencev, pri katerih se kazen ne izvrši oziroma se zaradi zakonskih ovir ne more izvršiti neposredno po nastopu pravnomočnosti sodbe. Izpodbijana določba naj bi bila tudi v neskladju s prepovedjo povratne veljave iz 155. člena Ustave. Tako naj bi že s samo uveljavitvijo izpodbijane določbe pobudnica izgubila pravico vložiti predlog za nadomestitev kazni zapora z eno od alternativnih oblik, saj naj bi sodba že davno pred tem postala pravnomočna.² Pobudnica zato meni, da je bila z izpodbijano določbo pravica do vložitve predloga za alternativno prestajanje kazni zapora določeni kategoriji obsojencev dejansko odvzeta. Po njenem mnenju je izpodbijana določba tudi v neskladju s 86. členom KZ-1, ki ugotavljanje vsebinskih pogojev za nadomestitev kazni veže na čas odločanja oziroma čas izvrševanja kazni, ne pa na čas pravnomočnosti. ZKP naj bi moral omogočati ponovno presojo izpolnjevanja pogojev za alternativno prestajanje kazni zapora v tistih primerih, ko se odločilne okoliščine do trenutka, ko naj bi se kazen tudi izvršila, pomembno spremenijo. Do tega naj bi prihajalo zlasti v primerih, ko sta si čas ugotavljanja pogojev za nadomestitev kazni in čas izvršitve kazni relativno oddaljena. Pobudnica predlaga, naj Ustavno sodišče njeno pobudo sprejme in nato izpodbijano določbo razveljavi.

3. Pobudo za začetek postopka za oceno ustavnosti lahko da, kdor izkaže svoj pravni interes (prvi odstavek 24. člena Zakona o Ustavnem sodišču, Uradni list RS, št. 64/07 – uradno prečiščeno besedilo in 109/12 – v nadaljevanju ZUstS). Po drugem odstavku navedenega člena je pravni interes podan, če predpis ali splošni akt, izdan za izvrševanje javnih pooblastil, katerega oceno pobudnik predlaga, neposredno posega v njegove pravice, pravne interese oziroma v njegov pravni položaj.

4. Izpodbijana določba ne učinkuje neposredno. V takih primerih se lahko pobuda vloži šele po izčrpanju pravnih sredstev zoper posamični akt, izdan na podlagi izpodbijanega predpisa, hkrati z ustavno pritožbo, pod pogoji iz 50. do 60. člena ZUstS. To stališče Ustavnega sodišča je podrobneje obrazloženo v sklepu št. U-I-275/07 z dne 22. 11. 2007 (Uradni list RS, št. 110/07, in OdlUS XVI, 82). Tega, da izpodbijana določba ne učinkuje neposredno, se je očitno zavedala tudi pobudnica, saj je vložila predlog za nadomestitev kazni zapora. Sodišče je tak predlog zavrglo

² Izpodbijana določba je stopila v veljavo 29. 11. 2011 in se je začela uporabljati 15. 5. 2012.

kot prepozen, pritožbeno sodišče pa je pritožbo zavrnilo. V skladu s prvim odstavkom 420. člena ZKP je imela pobudnica zoper navedeni sklep možnost vložiti tudi zahtevo za varstvo zakonitosti na Vrhovno sodišče.³ V teh postopkih bi lahko pobudnica uveljavljala vse svoje ugovore o protiustavnosti izpodbijane določbe, sodišča pa bi se morala v skladu z 22. členom Ustave do ustavnopravno upoštevnih očitkov tudi opredeliti. Šele po izčrpanju vseh pravnih sredstev bi lahko pobudnica skupaj s pobudo vložila tudi ustavno pritožbo zoper posamični akt, s katerim je bilo odločeno o njeni pravici. Ker pobudnica ustavne pritožbe zoper pravnomočen sklep o zavrženju ne vlaga in tako glede na razloge, navedene v sklepu št. U-I-275/07, ne izkazuje pravnega interesa za začetek postopka za oceno ustavnosti izpodbijane določbe, je Ustavno sodišče njeno pobudo zavrglo.

5. Ustavno sodišče je sprejelo ta sklep na podlagi tretjega odstavka 25. člena ZUstS v sestavi: predsednica dr. Jadranka Sovdat ter sodnice in sodniki dr. Mitja Deisinger, dr. Dunja Jadek Pensa, dr. Etelka Korpič – Horvat, dr. Špelca Mežnar, dr. Ernest Petrič, Jasna Pogačar, Marko Šorli in Jan Zobec. Sklep je sprejelo soglasno.

dr. Jadranka Sovdat
Predsednica

³ V skladu s prvim odstavkom 51. člena ZUstS mora pritožnik v kazenskem postopku vložiti zahtevo za varstvo zakonitosti tudi takrat, ko je njena dovoljenost odvisna od ocene Vrhovnega sodišča o pomenu uveljavljenih pravnih vprašanj. Prim. sklep Ustavnega sodišča št. Up-594/13 z dne 26. 11. 2013 (Uradni list RS, št. 104/13), 7. točka obrazložitve.